

Käyttötalous palvelulautakunta

PALVELULAUTAKUNTA

Palvelulautakunta koostuu sivistysosastosta. Sivistysosasto jakaantuu viiteen tulosalueeseen: perusopetus, lukio, kulttuuri- ja nuorisopalvelut, varhaiskasvatus ja tukipalvelut. Sivistysosasto vastaa 1000 peruskoululaisen opetuksesta, 280 lapsen varhaiskasvatuksesta, 170 lukiolaisen opiskelusta, kulttuuripalveluiden tuottamisesta, kirjastopalveluiden tuottamisesta, kansalaisopiston ja musiikkiopiston palveluiden tuottamisesta sekä nuorisopalveluiden tuottamisesta. Lisäksi se sisältää sivistysosaston hallinnon.

Henkilöstö

Perusopetus	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Vakinaiset koko henkilöstö	103	103	103
Määräaikaiset (sis. avointen tehtävien hoitajat)	18	18	18
Yhteensä	121	121	121

Lukio	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Vakinaiset	15	15	15
Määräaikaiset	0	0	0
Yhteensä	15	15	15

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kirjasto			
Vakinaiset	5	5	5
Määräaikaiset	0	0	0
Yhteensä	5	5	5
Muu kulttuuritoimi			
Vakinaiset	1	1	1

Määräaikaiset	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	1,2	1,2	1,2
Kansalaisopisto			
Vakinaiset	4,5	4,5	4,5
Määräaikaiset	n. 90	n. 90	n. 90
Yhteensä	vajaat 100	vajaat 100	vajaat 100
Nuorisotyö			
Vakinaiset	2,5	2,5	2,5
Määräaikaiset	1	1	1
Yhteensä	3,5	3,5	3,5
Tulosalue yhteensä	109,70	109,70	109,70

Varhaiskasvatus	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Vakinaiset	68	68	68
Määräaikaiset	4	4	4
Yhteensä	72	72	72

Tukipalvelut	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Vakinaiset	1½	1½	1½
Määräaikaiset	0	0	0
Yhteensä	1½	1½	1½

TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SIVISTYSOSASTON ALAINEN TOIMINTA

	TP 2021 (1000 €)	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	1 465	1 412	1 290	1 290	1 290
Toimintamenot	-15 124	-15 059	-16 619	-16 619	-16 619
Toimintakate	-13 660	-13 648	-15 329	-15 329	-15 329
Suunnitelmapoistot	-39	-31			
Sisäiset tulot	2	-			
Sisäiset menot	-3 668	-4 152			
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-17 326	-17 831			
Vyörytyserätulot	244				
Vyörytyserämenot	-544	-422			

Toimintasuunnitelma sivistysosasto

Perusopetus

Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on kasvatus- ja opetustehtävä. Tehtävänä on tarjota oppilaalle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus. Yhteiskunnalle perusopetus tarjoaa välineen kehittää kansakunnan sivistyksellistä pääomaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa.

Lukio

Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys sekä riittävät tiedot ja taidot lukion jälkeistä jatko-opiskelua varten. Kuvataidelukion tehtävänä on tämän lisäksi antaa opiskelijalle mahdollisuus perehtyä syvällisesti kuvataiteeseen ja kehittää opiskelijan kuvallista ilmaisua.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden tulosalue käsittää Kaskikuusen kansalaisopiston, kirjaston, Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipisteen, muun kulttuuritoiminnan ja nuorisotyön.

Kansalaisopisto

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävänsä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Kaskikuusen kansalaisopiston ylläpitämisluvan mukaan kansalaisopisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on tukea kuntalaisten hyvinvointia ja yleissivistystä sekä lisätä heidän valmiuksiaan toimia aktiivisesti muuttuvassa yhteiskunnassa. Koulutuksen painoalueina ovat kädentaidot, musiikki, kuvataiteet, kielet, tietotekniikka sekä terveyttä edistävät aineet. Opisto järjestää tarvittaessa suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille.

Kaskikuusen kansalaisopiston opetus on monipuolista, laadukasta ja kaikki ikä- ja väestöryhmät huomioonottavaa. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa myös kuntarajat ylittäen. Toiminta tukee kuntalaisten monipuolista hyvinvointia, vahvistaa kunnan kulttuuri-imagoa sekä kunnan veto- ja pitovoimaa asuinkuntana. Pyritään vahvistamaan henkilöstön työssäjaksamista ja työmotivaatiota.

Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste

Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste antaa opetusta taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisesti. Tämän ohella toiminta sisältää laajenevaa muskaritoimintaa ja konserttitoimintaa.

Toiminta tukee kuntalaisten monipuolista hyvinvointia, vahvistaa kunnan kulttuuri-imagoa sekä kunnan veto- ja pitovoimaa asuinkuntana.

Nuorisotoimi

Nuorisotyö tarjoaa kaikille nuorille suunnattua toimintaa huomioiden ja edistäen lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Työmuotoina käytetään nuorisotilatointia, etsivää nuorisotyötä / sosiaalista vahvistamista sekä kerho-, ryhmä- ja leiritoimintaa. Toiminnan tarkoituksena on sitouttaa varhaisnuoret ja nuoret toimintaan mielekkään tekemisen kautta, sekä samalla edistää heidän hyvinvointiaan, sosiaalisia taitojaan ja elämänhallinnan

taitojen kehittymistä sekä ennalta syrjäytymistä. Kaikissa toiminnoissa huomioidaan kasvatuksellisuus. Lisäksi nuorisotyön tarkoituksena on edistää kulttuuri- ja ympäristökasvatusta.

Nuorisotiloilla työmuotoina käytetään mm. ryhmätoimintoja ja teemakokonaisuuksia. Nuoret saavat myös viettää aikaa kavereiden kanssa valvotussa ympäristössä aikuisen ollessa aina läsnä ja mukana nuorten vapaa-ajassa.

Leiri-, kerho-, ja retkitoiminnassa vahvistetaan lasten ja nuorten ympäristö-, kulttuuri- ja liikuntatietoutta järjestämällä monipuolisia mahdollisuuksia osallistua leireille, retkille ja koko perheen tapahtumiin tehden vahvaa yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.

Sosiaalisen vahvistamisen ja ennaltaehkäisyn tavoitteessa työmuotoina ovat mm. monialainen yhteistyö, yhteistyötapaamiset eri nuorten toimijoiden kanssa, suunnatut kerhot, etsivä nuorisotyö sen eri muodoissa hyödyntäen Nuotta valmennusta ja sekä ryhmälle kohdennettuja muita hankkeita ja palveluja ja Valpas toiminnan kokonaisvaltainen ohjaus- ja valvonta vastuu.

Kirjasto

Lapinlahden kunnankirjasto tarjoaa sekä laadukasta paikallispalvelua kahdessa toimipisteessä, että sähköisiä palveluita. Kirjasto tarjoaa asiakkaiden käyttöön monipuoliset aineistokokoelmat, joiden käyttö on pääosin maksutonta. Yleisen kirjaston tehtävät määrittää kirjastolaki (2016/1492). Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on: tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan ja edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjastolla tulee olla käytössään tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö, riittävät aukioloajat sekä riittävä ja osaava henkilöstö. Ajantasainen välineistö sisältää henkilöstölle ja käyttäjille tarkoitettuja laitteita, ohjelmistoja ja verkkoyhteyksiä.

Muu kulttuuritoimi

Muu kulttuuritoimi pyrkii vahvistamaan Lapinlahden kuntakuvaa juurevana kulttuuripitäjänä tukemalla tapahtumajärjestäjiä ja käyntikohteita sekä tarjoamalla kulttuurielämyksiä. Lisäksi edistetään verkostoitumista eri toimijoiden kesken, tehdään yhteismarkkinointia ja avustetaan toimijoita lisäresurssien hankinnassa. Muu kulttuuritoimi tekee tiivistä yhteistyötä kulttuuripalvelujen kehittämiseksi Ylä- ja Pohjois-Savon kuntien kulttuuritoimien kanssa sekä hanketoiminnan parissa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaa varhaiskasvatuslaki, jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteista. Esiopetus, jota säätelee perusopetuslaki, on osa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu.

Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimivuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää.

Tukipalvelut

Sivistysosaston tukipalveluihin kuuluu: sivistysosaston hallinto, koulutapaturmat ja hankkeet.

Strategiset tavoitteet

Visionäärinen ja tekevä kunta

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuhenkilö
IDEA- JA KOKEILUKULTTUURIN RAKENTAMINEN <ul style="list-style-type: none"> • Johtamisemme tukee idea- ja kokeilukulttuuria • Luomme kulttuurin, joka rohkaisee tavoitelähtöiseen ideointiin ja nopeisiin kokeiluihin • Rakennamme prosessin ideoiden keräämiselle, kehittämiselle ja testaamiselle 	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennamme käytännöllisen mallin kriteereineen, joka kytketään osaksi strategian viestintää ja suunnataan ideointia strategiaan tavoitteisiin • Kehityskeskusteluissa ja henkilöstöpalavereissa kannustetaan ideoihin ja kokeiluihin • Otetaan käyttöön ideaboksi • Palkitaan parhaat ideat /herätteet vuoden lopussa • Lisäämme ideat ja kokeilut joryn ja henkilöstöpalaverien asialistalle • Sovimme keneltä pitää pyytää lupa ideoiden toteuttamiseen • Kuntalaisten palautteet (kuntalaisaloite) toteutetaan osallistavan budjetoinnin kautta 	<p>malli</p> <p>ideoiden ja kokeilujen määrä</p> <p>palautteiden määrä käytetyt eurot</p>	
KEHITÄMME KUNTAÄ EKOLOGISESTI KESTÄVÄLLÄ TAVALLA <ul style="list-style-type: none"> • Otamme päätöksenteossamme huomioon ympäristövaikutukset • Toteutamme ja seuraamme Ilmastosuunnitelmaa 2021 – 2035 	<ul style="list-style-type: none"> • Päätöksen teossa arvioidaan ympäristövaikutukset • Osavuosisikatsauksen ilmastosuunnitelma yhtenä kohtana, avataan mitä tehty tai ei ole tehty 	<p>arviointien määrä</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • LAPINLAHDEN TUNNETTUUDEN LISÄÄMINEN 	<ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan viestintästrategia kärkiviesteineen 		

<ul style="list-style-type: none"> • Teemme Lapinlahtea tunnetuksi keskittymällä viestinnässä strategiaan kärkitavoitteisiin • Vahvistamme Lapinlahden kunnan mainetta hyvänä työnantajana (tavoitteena varmistaa parhaiden osaajien rekrytointi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Uudistetaan kunnan www-sivut • Panostetaan rekrytointi-ilmoituksiin (positiivinen työnantajakuva) ja perehdytykseen 	onnistuneiden rekrytointien määrä	
---	--	-----------------------------------	--

Palvelemme intohimoisesti

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuhenkilö
<p>PALVELUKETJUMME OVAT SUJUVIA JA TEHOKKAITA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstömme tekee merkityksellistä ja arvoa tuottavaa työtä • Palveluketjumme ovat selkeästi kuvattuja ja niiden palvelutasot määritelty • Kehitämme palveluitamme ennakoivasti palautteen, ideoiden ja kokeilujen avulla • Henkilöstömme osaa toimia uudistettujen palveluketjujen mukaisesti • Viestimme selkeästi ja ennakoivasti palveluistamme • Toimintatapamme ovat ajanmukaisia 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvaamme palvelut ja niiden kehittämisen mallin • Tuotamme talousarvioon yhteismitalliset palvelukuvaukset (kysymykset joihin vastataan: kenelle ja miten, toimintaympäristön muutos ja palvelutarve) • Määritetään palveluiden vasteajat • Kuvaamme yhdyspinnan hyvinvointialueeseen • Päivitämme kunnan nettisivuille palvelut asiakaslähtöisesti • Viestimme kuntalaisille vuoden vaihteessa selkeästi palveluiden muutoksen yhdessä hyvinvointialueen kanssa • Välittämme kuntalaisille hyvinvointialueen viestiä 	<p>Koulujen itsearviointikysely : luokat 3,5 ja 8.</p> <p>Perusopetuksen suorittamisen aste /ikäluokka.</p> <p>Lukion opiskelijakysely</p> <p>Varhaiskasvatuksen asiakaspalaute</p>	<p>Osastopäällikkö</p> <p>Koulutoimisto</p> <p>Lukion rehtori</p> <p>Varhaiskasvatuspäällikkö</p>
<p>HENKILÖSTÖMME VOI HYVIN JA KOKEE TYÖNSÄ MERKITYKSELLISEKSI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Johtamisemme on osallistavaa ja kannustavaa • Toimintamme on asiakaskeskeistä, joustavaa sekä aloitteellista 	<ul style="list-style-type: none"> • Laadimme henkilöstöstrategian ja henkilöstösuunnitelman (sisältää henkilöstön osaamisen kehittämisen 	<p>Työhyvinvointikysely</p>	<p>Osastopäällikkö</p>

<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstömme osaaminen on ajan tasalla ja jokaisella on selkeä rooli strategian toteuttamisessa Urapolun suunnittelu on osa kehityskeskusteluja 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutamme hyvinvointikyselyn ja henkilöstötilinpäätöksen johtopäätösten mukaisia toimenpiteitä Toteutamme koulutussuunnitelmaa Strategian toimeenpano pitää sisällään henkilöstön kanssa käydyt keskustelut, joissa tavoitteena yhteinen linja mitä strategialla tavoitellaan ja mikä on jokaisen rooli strategian toteutuksessa Kehityskeskusteluihin ja henkilöstöstrategiaan otetaan mukaan urapolkujen suunnittelu Kunnan tunnettuuden parantuminen parantaa kunnan työnantajakuvaa haluttuna työnantajana 	<p>Kansalaisopiston vuosittainen sähköinen opettajapalautekysely</p> <p>Sairaspoissaolot</p> <p>Koulutuksiin osallistumisprosentti</p>	<p>Kansalaisopiston rehtori</p> <p>Osastopäällikkö</p> <p>Osastopäällikkö/esimiehet</p>
<p>PALVELUMME HOUKUTTELEVAT LAPSIPERHEITÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> Edistämme perhemyönteisyyttä teoilla ja päätöksillä, jotka saavat perheet pysymään ja muuttamaan Lapinlahdelle Otamme päätöksenteossamme huomioon lapsivaikutukset sekä lapsi- ja perheneuvoston suositukset 	<p>Perustamme lapsi- ja perheneuvoston, uusi vaikuttamiselin</p> <p>Otetaan lapsivaikutusten arviointi käyttöön</p> <p>Järjestetään koulutus viranhaltijoille ja valtuutetuille, jossa kirkastetaan tavoite</p>	<p>Kuntaan muuttavien lapsiperheiden määrä</p>	<p>Osastopäällikkö</p>

Teemme hyvinvointia edistävää yhteistyötä

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuhenkilö
<p>TUEMME KUNTALAISTEN HYVINVOINTIA ENNALTAEHKÄISEVÄSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointipalvelumme ovat kuntalaisten toiveista ja tarpeista lähteviä huomioiden kuntatalouden mahdollisuudet 	<p>Hyvinvointipalvelujen määrittely</p> <ul style="list-style-type: none"> Määrittelemme mitä hyvinvointipalvelut Lapinlahden kunnassa tarkoittavat <p>Lapset puheeksi –menetelmän käyttöönotto</p> <ul style="list-style-type: none"> Kouluterveydenhuolto 	<p>Kansalaisopiston vuosittainen sähköinen opiskelijapalautekysely</p> <p>Asiakaskysely kirjastopalveluista</p>	<p>Kansalaisopiston rehtori</p> <p>Kirjastotoimenjohtaja</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Tiivis yhteistyö Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa edistää ennakoivaa hyvinvointityötä • Tuotamme iloa ja hyvinvointia kuntalaisille vapaaehtoistojien ja muiden kumppanien kanssa • Kunnan avustuskokonaisuus sisältää taloudellisen kannusteen talkootyön tekemiseen • Kuntalaiset osallistuvat entistä aktiivisemmin yhteisönsä sekä viihtyisän ja turvallisen kasvu- ja elinympäristön kehittämiseen • Yhdistys- ja seurayhteistyö sekä monipuoliset harrastusmahdollisuudet innostavat kuntalaisia liikkumaan enemmän 	<p>Osallistava budjetointi osaksi hyvinvoinnin kehittämistä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otamme osallistavan budjetoinnin osaksi hyvinvoinnin kehittämistä • Päivitetään avustuskriteerit • Otamme hyvinvointialueen yhteistyöhön mukaan • Teemme palveluiden tarvearvioinnin ja linkitämme siihen 3-sektorin palvelut 	<p>Toiminnan aloitus</p> <p>TEA-viisari</p> <p>Kouluterveyskysely</p>	<p>valtuusto</p>
---	---	---	------------------

Olemme yritysten kanssa samalla puolella

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuhenkilö
<p>YRITTÄJÄVERKOSTO TUOTTAA YHTEISTYÖMALLEJA JA HYÖTYÄ YRITTÄJILLE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haemme yhteistyömalleja elinkeinosektorin sidosryhmien kanssa uusien yritystoiminnan mahdollisuuksien löytämiseksi • Pyrimme madaltamaan kynnyksiä, jotta alueen yritykset löytäisivät saatavilla olevat kehittämisen tukimuodot laajemmassa määrin, ja saivat uusia menestymisen eväitä • Kunta saa tiiviin ja avoimen vuoropuhelun kautta palautetta ja ideoita, kuinka helpottaa yrittämistä 	<ul style="list-style-type: none"> • Otamme käyttöön paikallisen hankintaohjeistuksen • Päivitämme päätösten yritysvaikutusten arvioinnin • Säännöllinen ja jatkuva foorumi yrittäjyyteen liittyvissä asioissa ja yrittäjien sisäinen fb-ryhmä • Hankimme infotaulun 5-tien varrelle, jossa näkyy yrittäjien mainokset (yritykset osallistuvat kustannuksiin, laadimme yhteiset pelisäännöt, ELY mukana) 		
<p>YRITYSTEN TYÖVOIMAN SAATAVUUS HELPOTTUU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tarjoamme asuntoja yritysten työntekijöille • Tuemme yrityksiä tarvittaessa rekrykoulutuksilla 			

YRITYSTEN MÄÄRÄ KASVAA <ul style="list-style-type: none"> Olemassa olevien yritysten toimintaedellytykset ja toimintaympäristö paranee Houkuttelemme aktiivisesti uusia yrityksiä 			
INFRASTRUKTUURIMME VASTAA YRITYSTEN TARPEITA <ul style="list-style-type: none"> Tietoliikenneverkostomme on nopea Meillä on yritystoimintaan sopivia tontteja ja toimitiloja Lupakäytäntömme ovat ketteriä ja notkeita Arvioimme yritysvaikutukset päätöksenteossa 			

Taloutemme on tasapainossa ja vakaalla pohjalla

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuhenkilö
TULOMME JA MENOMME OVAT TASAPAINOSSA <ul style="list-style-type: none"> Palvelumme ovat kustannustehokkaita Investointimme ovat suunnitelmallisia ja kestäviä Hallitsemme omaisuuttamme ennakoivasti, suunnitelmallisesti ja kustannustarkasti Pidämme veroprosentit ja taksat kohtuullisena Kunnan taseessa on ylijäämää, kuntakonsernin tulos on positiivinen joka vuosi Lainakanta käännetään laskuun 	<ul style="list-style-type: none"> Palveluverkoston tarkastelu Henk.määrä ja osaaminen tarpeiden mukaan Ostopalveluiden käyttö tarvittaessa Tunnistetaan tuleva palvelutarve Tehostaan tilankäyttöä Huomioidaan käyttö- ja ylläpitokulut investointeja suunniteltaessa 	Kansalaisopiston vuosittainen sähköinen luottamushenkilöpalautekysely	Kansalaisopiston rehtori

Riskit

Riski	Toimenpide	Vastuu	Riskin taustatiedot
Henkilöriski	Asianmukainen rekrytointiprosessi, henkilöiden arviointi, koeaika, ansiovertailut, avainhenkilöiden/-tehtävien tunnistaminen, toimivat sijaisjärjestelyt.	Sivistysosaston esimiehet	
Henkilöstön hyvinvointi	Kehityskeskustelut, työtyytyväisyyskyselyt, aktiivinen välittäminen, ohjeistus, koulutus, asianmukaiset työvälineet ja työskentelyolosuhteet, kuntoutus ja uudelleensijoittaminen.	Sivistysosaston esimiehet ja työntekijät	
Henkilö-, omaisuus- ja vastuuvahingot	Työntekijöiden ammattitaidon ylläpitäminen, asianmukaiset työvälineet, ensiapuvalmiuksien ylläpitäminen, ajan tasalla oleva vakuutusturva.	Sivistysosaston esimiehet ja työntekijät	
Sopimusriskit	Sopimusten teolle on selkeä prosessi ja valtuudet, niillä on omistaja, sopimuksissa on kuntaa suojaavat pykälät ja sopimukseen on määritelty irtisanomisaika.	Sivistysosaston osastopäällikkö ja esimiehet	
Tietoliikenteeseen ja -järjestelmiin liittyvät häiriöt	Virustorjunta ajan tasalla, varajärjestelmät ja varmennukset kunnossa. Sallitaan vain kunnan hyväksymien järjestelmien käyttö. Käyttöoikeuksien poisto heti työntekijän työsuhteen päättyessä. Kyberuhkiin varautuminen.	Ysit, esimiehet	
Tietoturva- ja tietosuojariskit	Henkilökohtaiset käyttäjätunnukset ja salasana, päätelaitteen lukitus. Kaikkea tietoa käsitellään	Sivistysosaston työntekijät ja esimiehet	

	luokittelun mukaisesti. Tietosuojasioiden perehdytys ja ajantasainen koulutus. Tietojärjestelmien vastuuhenkilö/pääkäyttäjä.		
Hanke- ja projektiriskit	Nimetään hankkeelle vastuuhenkilö ja mahdollisesti projektipäällikkö. Kaikilla hankkeilla tulee olla hankesuunnitelma, jonka perusteella arvioidaan hankkeen tuloksellisuutta tavoitteiden ja kustannusarvoin osalta. Hanke päätetään hallitusti.	Sivistysosaston osastopäällikkö ja esimiehet	
Salassapitoriski	Salassapitoasioiden osaaminen, sovellusten käyttö.	Sivistysosaston työntekijät ja esimiehet	
Tietojenluovutusriski	Tietojenluovutusperiaatteiden hallinta.	Sivistysosaston työntekijät ja esimiehet	
Rahoitus- ja sijoitustoiminnanriskit	Sijoitustoiminnan, korkoriskin, likviditeetin, takausten ja vakuuksien aktiivinen seuranta ja valvonta.		

Toimintasuunnitelmat tulosalueittain

Perusopetus

Kouluilla säilytetään vuoden 2022 talousarvion mukaiset toiminnot. Palvelurakennetta tarkastellaan talousarviovuoden 2023 aikana.

Talousarviovuoden tavoitteilla pyritään parantamaan perusopetuksen laatua ja lisäämään oppilaiden välistä tasa-arvoa. Kaikille oppilaille taataan tarvittava tuki riittävällä resursoinnilla. Perusopetuksen laadun lisäämiseen ja erityisopetusta kehitetään erityisesti hankkeiden kautta. Kehitetään koulujen välistä tasa-arvoa. Toimintatapoja kehitetään edelleen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Opetussuunnitelman keskeisinä tavoitteina on vahvistaa oppilaan aktiivisuutta, lisätä opiskelun merkityksellisyyttä ja mahdollistaa onnistumisen kokemukset jokaiselle oppilaalle. Opetussuunnitelmat korostavat oppiaineiden opetuksessa laaja-alaista osaamista, joka rakentuu eri näkökulmista. Opiskelu, työelämä sekä aktiivinen kansalaisuus edellyttävät eri tiedon- ja taidonalojen hallintaa ja niitä yhdistäviä tekijöitä.

Opetussuunnitelmassa arviointiluku vaatii edelleen kehitystoimintaa. Tavoitteena selkeyttää ja yhtenäistää arviointiohjeita.

Koulun toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat vuorovaikutteisuuden ja monipuolisen työskentelyn periaatteet. Tämä tarkoittaa, että koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti erilaisia työtapoja ja oppimisympäristöjä. Työtapojen tulee antaa tilaa kokeilemiseen, tutkimiseen, toiminnallisuuteen, liikkumiseen ja leikkiin. Luokkahuoneen lisäksi oppimisympäristöinä käytetään yhä enemmän myös koulun ulkopuolisia ympäristöjä: liikutaan luonnossa ja vierailaan esimerkiksi museoissa tai yrityksissä. Teknologialla on yhä suurempi merkitys koulun arjessa, ja oppilaat voivat entistä paremmin osallistua omien oppimisympäristöjensä kehittämiseen ja valitsemiseen. Uusi opetussuunnitelma korostaa arviointimenetelmien monipuolisuuden lisäksi myös arviointia, joka ohjaa ja edistää oppimista.

Yhteistyötä toisen asteen kanssa ja muiden toimijoiden kanssa tullaan kehittämään oppivelvollisuusiän noustua 18 ikävuoteen. Perusopetuksen velvollisuus on selvittää, että kaikki opiskelijat ovat saaneet jonkun jatko-opintopaikan peruskoulusta valmistumisen jälkeen tai siinä vaiheessa, kun oppilaalla ei ole enää oikeutta opiskella peruskoulussa.

Koulukiusaamisen vastaista toimintamallia arvioidaan Kiva Koulu-kyselyin yhdessä Turun yliopiston kanssa.

Oppilaskuljetusten kilpailutus tapahtuu kevään 2023 aikana.

Lukio

Vuoden 2023 talousarvio on laadittu vuoden 2022 tuntimäärälle. Lukion toiminnoissa ei merkittäviä muutoksia. Laitteet ja materiaalit ensimmäisen, toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijoille tulevat kasvattamaan lukion kustannuksia.

Lukion toiminnan kehittäminen laadukkaan opetuksen sekä laajan opintotarjonnan pohjalta. Osallistuminen kuvataidelukioiden kehittämisverkoston toimintaan edistää kuvataideopetuksen laatua ja lisää yhteistyötä kuvataidelukioiden välillä. Lukio-opetuksen laadun ylläpitäminen ja kehittäminen tapahtuu opettajien kouluttamisen sekä laadukkaiden ja ajanmukaisten opetusmateriaalien kautta. Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyön kautta vahvistetaan lukiolaisten työelämä- ja jatko-opintovalmiuksia. Kehitetään lukion ja lukio-opintojen houkuttelevuutta yläkouluikäisten silmissä. Uuden opetussuunnitelman sisäenajon myötä toimintatapojen tarkastelua ja kehittämistä siten, että opetusmenetelmät, oppimisympäristöt ja arviointimenetelmät ovat entistä monipuolisempia ja ohjaavat sekä tukevat opiskelijaa. Riittävän tuen tarjoaminen lukion opiskelijoille auttaa lukio-opintojen loppuun saattamisessa sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemisessa.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kansalaisopisto

Laadukkaan opetustarjonnan ylläpitäminen ja kehittäminen: Opetusta järjestetään 6900–7100 tuntia kalenterivuodessa. Asiakaslähtöinen suunnittelu, joka perustuu kurssiarviointeihin, eri-ikäisiltä kuntalaisilta tuleviin toiveisiin ja opiston henkilöstön ajan ja muiden koulutuksen järjestäjien tarjonnan

seuraamiseen ja ideointiin. Laatuun vaikutetaan henkilöstön työhyvinvointia ja -turvallisuutta edistämällä, koulutuksella sekä yhteistyöllä muiden kansalaisopistojen ja yhteistyötahojen kanssa.

Palvelujen saavutettavuus: Kansalaisopistopalvelut pidetään kuntalaisten saavutettavina ottaen huomioon fyysiset välimatkat. Etäopetus on osa opistotoimintaa. Luontokyljen opetustarjonnan määrä pyritään säilyttämään nykyisenä.

Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste

Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipisteen vuoden 2023 talousarvio on laadittu Lapinlahden kunnan ja Kuopion konservatorion välisen sopimuksen pohjalta. 16.1.2018 hyväksytyn sopimuksen mukaan Lapinlahden kunnan kuntaosuus on 50.000 €/v.

Myönteinen näkyvyys ja vaikuttavuus yli kuntarajojen: Musiikin perusopetuksen laajuuden ylläpitäminen toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevällä ja suunnitellulla tasolla (40–45 oppilasta). Varhaisiän musiikkikasvatus eli musiikkileikkikoulu-, soitinkaruselli- ja alkusoittotoiminta tukee musiikin perusopetusta. Esiintymistoiminnan kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kirjasto

Lasten ja nuorten lukuharrastuksen edistämiseksi kirjasto järjestää vuosittain kirjastonkäytönopetuksia vähintään kolmelle luokka-asteelle ja kirjavinkkauksia vähintään kahdelle luokka-asteelle, satutunteja järjestetään viikoittain, lapsia kannustetaan lukudiplomien suorittamiseen ja järjestetään lasten- ja nuorten tapahtumia. Asiakkaiden käyttöön tarjotaan monipuolista ja koko ajan uudistuvaa kokoelmaa. Kirjasto tekee sidosryhmäyhteistyötä, muun muassa järjestämällä tapahtumia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Muu kulttuuritoimi

Muu kulttuuritoimi tekee tiivistä yhteistyötä ja osallistuu yhteisiin hankkeisiin Ylä-Savon ja Pohjois-Savon kulttuuritoimien kanssa kulttuuripalvelujen kehittämiseksi. Matkailua kehitetään seudullisena yhteistyönä Iisalmi ja tienoot -matkailupalveluverkostossa. Pidetään huolta Varpaisjärven kotiseutumuseon kokoelmista ja kehitetään sen sekä Suomen Asutusmuseon toimintaa. Kulttuuritoimi on mukana koordinoimassa ja järjestämässä tapahtumia ja niistä tiedottamista. Lapinlahtea tuodaan esille messuilla ja tapahtumissa sekä eri medioissa. Kulttuuritoimi pyrkii tuomaan esille kulttuurin hyvinvointivaikutuksia ja mahdollistamaan niiden tulemisen osaksi kuntalaisten arkea.

Nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön ja nuorisotyön henkilöresurssien oikealla mitoituksella tavoitteena tavoittaa alle 29-vuotiaat koulunsa keskeyttäneet ja kouluttamattomat nuoret. Heille mahdollistetaan asianmukaiset jatkopolut koulutukseen ja työelämään monialaisia verkostoja hyödyntäen ohjaten oikea-aikaisten palvelujen piiriin. Etsivän nuorisotyön valtion rahoitusta haettu vuodelle 2023 ja uutta rahoitusta haetaan ajalle 1.9.2023-31.8.2024. Valpas oppivelvollisuuden suorittamisen ohjaus, valvonta ja kehittämisvastuu operatiivisella tasolla nuorten toisen asteen koulutukseen hakeutumiseksi.

Nuorisofoorumin toiminnan turvaaminen aktiivisena toimijana nuoria koskevassa päätöksenteossa.

Nuorisotila Klubin toiminnan ja sen alueen nuorisotoiminnan turvaaminen riittävällä henkilöstöresurssi määrällä nuorisotoimessa.

Vuodelle 2023 on haettu koulunuorisotyön kehittämishanketta, jonka omarahoitus osuus on noin 5 000 euroa vuodessa.

Vapaaehtoistyön ylläpitäminen aktiivisena toiminnassa koko kunnan alueella Lapinlahden ja Varpaisjärven seurakunnan kanssa yhteistyössä, kehittämien jalkautuvaan nuorisotyötä mm Wauto –liikkuvan nuorisotyön muodon kautta kolmen kunnan / kaupungin yhteistyönä kunnan omarahoitusosuutena noin 5 000 euroa.

E-pelaamisen toiminnan kehittäminen ja nuorten kasvuntukeminen sekä opastaminen somessa sekä netissä.

Toiminnan suunnittelu vuoden aikana nuorten ja perheiden tarpeet ja toiveet huomioiden leiri- ja retkityössä.

Nuorisotilojen säännöllinen aukiolo suunnitellen aktiivista sisältöä nuorisotalo toimintaan.

Ohjaajien tuki nuorille, jotta he saavat uusia hyviä ja vahvoja kokemuksia mm kerho- ja leiritöiden kautta. Nämä voivat jäädä kokematta nuoren psyykkisten ja/tai henkisten vaikeuksien takia, sekä nuorten rohkeuden puutteesta osallistua muuhun toimintaan esimerkiksi kiusaamisen pelon vuoksi.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta järjestetään perhepäivähoitona tai päiväkotitoimintana kunnan itsensä järjestämänä: perhepäivähoitajia on 17, kaksi ryhmäperhepäiväkotia ja kuusi päiväkotia. Lisäksi kunta hankkii varhaiskasvatuspalveluja yksityisiltä palvelujen tuottajilta: yksityistä perhepäivähoitoa tuetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella ja harkinnanvaraisella yksityisen hoidon tuen kuntalisällä. Yksityisen palvelujen tuottajia on kolme yksityistä perhepäivähoitajaa ja kaksi yksityistä ryhmäperhepäiväkotia. Tavoitteena on, että perhepäivähoito- ja päiväkotipaikkojen saatavuus vastaa lapsiperheiden tarpeita alueellisesti, laadullisesti ja määrällisesti.

Lapsen tukea vahvistava muutos varhaiskasvatustaloon tuli voimaan 1.8.2022: muutoksessa määriteltiin lapsen kolmitasoinen tuki. Lasten yleisen tuen tukipalveluista, tehostetusta ja erityisestä tuesta tehdään hallinnollinen päätös. Tuen lainmukainen toteuttaminen voi tarkoittaa lisähenkilöstön palkkaamista tai määräaikaista ryhmäkoon pienennystä niissä lapsiryhmissä, joissa on esim. useita tuen tarpeen lapsia. Tuki toteutetaan aina osana varhaiskasvatuksen toimintaa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä pienenee, mutta varhaiskasvatuksen kysyntää on kuitenkin vaikea ennustaa luotettavasti, koska vaihtelua kysyntään tuo työllisyystilanne, opiskelumahdollisuudet ja lapsiperheiden muuttoliike. Lisäksi asiakasmaksujen alentamisen tavoitteena on nostaa lasten varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot pienenevät, koska lasten määrä vähenee ja jo päätetyt asiakasmaksulain muutokset vaikuttavat pienentävästi maksutuloihin. Talousarviossa ei ole huomioitu muutoksia, joista ei ole tehty valtion tasolla päätöksiä talousarviovalmisteluun mennessä.

Varhaiskasvatuksessa on painopistealueina vuonna 2023 liikunnalliset ja toiminnalliset menetelmät, lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen ja toiminnan säännöllinen arviointi.

Tukipalvelut

Tukipalveluiden osalta merkittävä muutos on oppilashuollon palveluiden siirtyminen Hyvinvointialueen alaisuuteen. Hallinnossa uudet virkajärjestelyt astuvat voimaan 1.1.2023.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

PERUSOPETUS

	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TSE 2024	TSE 2025
Perusopetuksen tuntimäärä (ei sisällä hankerahoituksella toteutettuja tunteja)	2013	2040,5	2040	2020	2020
Tuntikehys/oppilas	2,03	2,02	2,12	2,23	2,4
Yleisopetusryhmien lkm	57	55	55	55	53
Erytisopetusryhmien lkm	9	9	9	10	10
Nettomenot/oppilas (ulkoiset menot)	7 566 €	7 755 €	8 938 €	8 938 €	8 938 €
Yleisopetuksen keskimääräinen ryhmäkoko alakouluissa	16,8	17,5	16,1	15,0	14,3
Yleisopetuksen keskimääräinen ryhmäkoko yläkouluissa	19,2	19,8	19,8	19,0	18,4
Oppilaskuljetusten kustannukset/kuljetusoppilas	1995	2091	2345	2345	2345

Oppilaita peruskoulussa tilastointipäivänä 20.9.	TP 2021	TA 2022	TAE 2023
Alapitkä	77	75	73
Martikkala	43	46	40

- joista esioppilaita	3	4	2
Nerkoo	65	63	56
Matin ja Liisan koulu	607	610	595
Varpaisjärven koulu	178	187	171
Paloisten koulu	31	28	25
- joista esioppilaita	3	0	4
Yhteensä	1001	1009	960
- joista esioppilaita	6	4	6
Kuljetusoppilaita peruskoulussa	479	466	445
Pidennetyssä oppivelvollisuudessa	21	21	26
Muut erityisoppilaat	81	76	80
Oppilasmäärät lv. 2023 – 2025	TAE 2024	TAE 2025	
Alapitkä	73	64	
Martikkala	35	30	
- joista esioppilaita	3	3	
Nerkoo	47	39	
Matin ja Liisan koulu	560	534	
Varpaisjärven koulu	166	154	

Paloisien koulu	21	18	
- joista esioppilaita	0	2	
Yhteensä	902	839	
-joista esioppilaita	3	5	

LUKIO

	TP 2021	TA 2022	TAE 2023
Ulkoiset nettomenot/opiskelija	6504 €	7557 €	7647 € laskettu 170 opiskelijalla
Tuntikehys	308	300	300
Tuntikehys/opiskelija	1,72	1,81	1,76
Toteutuneiden syventävien ja soveltavien kurssien lkm., joista kuvataidelinjan kursseja	111/23	105/23	105/23
	TP 2020	TP 2021	TA 2022
Opiskelijoita 20.9	190	169	167
- joista vieraspaikkakuntalaisia	60	58	44
- joista lapinlahtelaisia	130	111	123
- kuvataidelinjalla	80	69	71
- yleislinjalla	110	100	96
Ylioppilaita lukiosta	46	64	48

Lukion ylioppilaskirjoitusten			
arvosanjakauma keväällä	kevät 2020	Kevät 2021	Kevät 2022
	%	%	%
l	7	3	1
e	10,3	13	10,5
m	16	18	12,1
c	24,4	27	29
b	26,3	22	26,3
a	12,8	14	13,7
i	3,2	3	7,4

KULTTUURI- JA NUORISOPALVELUT

Kansalaisopisto	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TSE 2024	TSE 2025
Opetustunnit	7920,7	6900–7100	6900–7100	6900–7100	6900-7100
Opiskelijat (netto) *	1544	1300	1300	1300	1300
Opiskelijat (brutto, ml. luennot)	3535	3000	3000	3000	3000
Pidetyt tunnit / asukasluku	0,86	0,74	0,74	0,74	0,74
Opiskelijat / asukasluku (%)	16,7	13,7	13,7	13,7	13,7
Kokonaiskulut (ulkoiset)	562.068				

Valtionosuus	312.140				
Myyntituotot	101.938	99.750	94.000	94.000	94.000
Kuntaosuus (ulkoiset)	147.990				

Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TSE 2024	TSE 2025
Oppilaat	44 (68)	45 (75)	45 (75)	45 (75)	45 (75)
...joista musiikin perusopetuksessa, klassinen	44	45	45	45	45
...joista musiikin perusopetuksessa, rytmimusiikki	0	0	0	0	0
Varhaisiän musiikkikasvatus (muskarit, soitinkaruselli ja alkusoitto)	25	30	30	30	30
Viikkotuntimäärä	56,9	65	65	65	65
Vuosittainen tuntimäärä	1993	2275	2275	2275	2275

Nuorisotoimi	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TSE 2024	TSE 2025
Nuorisotilat / yökahvila avoinna (pv)	274	270	250	250	250
Kävijöitä vuodessa	5911	7100	6500	6500	6500
leiripäivät / osallistujia vuodessa	13 / 99	15 / 115	20 / 300	20 / 300	20 / 300

Etsivän nuorisotyön / tukihenkilötoiminnan asiakkaat/asiakastapaamiset	389 / 733	358 / 730	350 / 630	350 / 630	350 / 630
Kerhot ja ryhmät /osallistujia vuodessa	40 / 358	25 / 259	30 / 250	30 / 250	30 / 250
Muu toiminta ja tapahtumat / osallistujat vuodessa	101/ 973	61 / 878	60 / 800	60 / 800	60 / 800
Tilojen muut ulkopuoliset käyttäjät vuodessa	227	120	150	150	150
Vapaaehtoisten osallistumiskerrat vuodessa yhteensä henkilöä	43	7	7	7	7
Koulu / oppilaitos nuorisotyön käynnit	7	9	50	50	50

Kirjasto	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TSE 2024	TSE 2025
Kokonaislainaus	116 750	125 000	125 000	125 000	125 000
Kokonaislainaus/asukasluku	12,5	13,1	13,0	13,0	13,0
Lähikirjaston lainaus	25 394	30 000	30 000	30 000	30 000
Kirjastoautolainaus	--	--	--	--	--
Hankinnat (niteitä, kpl)	2 427	3 000	3 000	3 000	3 000
Fyysiset käynnit	55 587	55 000	60 000	60 000	60 000

Fyysiset käynnit/asukasluku*	5,9	5,7	6,0	6,0	6,0
Taide- ja aineistonäyttelyt	52	45	50	50	50
Luku- tai kirjallisuudiplomin suorittaneita oppilaita/vuosi	230	250	250	250	250
Aukiolotunnit, jolloin henkilökunta paikalla/vuosi	3 052	3 000	3 000	3 000	3 000
Omatoimikirjastojen aukioloajat/vuosi	2 843	5 500	5 500	5 500	5 500
Kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan opetukseen osallistuneita ryhmiä/vuosi	26	30	30	30	30

Muu kulttuuritoiminta	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TSE 2024	TSE 2025
Henkilöstö	1,2 ht	1,2 ht	1,2 ht	1 ht	1 ht
Muu kulttuuritoiminta €/as (ulkoiset nettomenot)	7,19	8,82			
Kotiseutumuseon kävijämäärä	200	250	250	250	250
Pappilan kivinavetan kävijämäärä	698	726	700	700	700
Kulttuuritapahtumat	14	25	13	13	13

VARHAISKASVATUS

	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TSE 2024	TSE 2025
henkilöstö	72	68	68	68	68
lapsia päiväkodissa (sisältää esiopetuksen)	202	182	180	170	170
lapsia perhepäivähoidossa	82	90	90	80	80

lapsia esiopetuksessa (sis. päiväk.lapsimäärään)	78	92	66	66	62
kotihoidon tuen piirissä olevien lasten keskimääräinen lkm/kk	80	70	60	60	60
lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	25	35	35	35	35